

WPROWADZENIE

Motto:
***Dobrze jest wiedzieć o tym,
że studenci różnią się między sobą
wielością cech indywidualnych.***
(K.M. Czarnecki)

Praca przeznaczana jest głównie dla asystentów, adiunktów, wykładowców, lektorów i profesorów nieposiadających ukończonych studiów psychologicznych i głębszego przygotowania psychologicznego, a zajmujących się kształceniem, doksztalcaniem i doskonaleniem zawodowym studentów wyższych szkół niepublicznych. Ich pomyślna działalność dydaktyczno-naukowa i organizacyjna w pracy z dorosłymi wymaga znajomości nie tylko treści przedmiotu nauczania, metod i środków przekazywania wiedzy oraz kształtowania umiejętności zawodowych, ale na równi z nimi wymaga dobrej znajomości życia psychicznego dorosłych, a szczególnie indywidualnego zróżnicowania ich cech i właściwości psychicznych.

Mogą z niej skorzystać również studenci różnych kierunków studiów (z wyjątkiem psychologii), by się dowiedzieć:

- jakie posiadają „mocne i słabe cechy” swojego rozwoju;
- jakie mają szanse pełnego ukształtowania swojej osobowości i tożsamości.

Różnice indywidualne występujące u ludzi dorosłych są znaczące i wyraźnie widoczne, gdyż są one już rozwinięte i utrwalone poprzez ukształtowanie się organizmu i formalne zakończenie procesu wychowania. Różnice indywidualne w rozwoju, zachowaniu się i działaniu ludzi dorosłych dostrzegano od dawna. Próbowano je poznawać za pomocą obserwacji, eksperymentów, analizy dzieł twórczych (biografii).

Badania nad cechami systemu nerwowego, temperamentu, ogólnej sprawności umysłowej (inteligencji), zdolności specjalnych, zdolności do uczenia się i działania potwierdzają wyraźnie, że nie słabnie zainteresowanie uczonych różnicami indywidualnymi, a nawet można twierdzić, że wzrasta ono coraz wyraźniej w obliczu społecznego zapotrzebowania na ludzi zdolnych, mądrych, twórczych (Pawłow, Hornowski, Lewowicki, Strelau, Szewczuk, Szajek, Zazzo).

Praca zawiera podstawowe informacje o różnicach indywidualnych cech, ich źródłach, przejawach i konsekwencjach społecznych. Dokładna znajomość różnic wymaga poważnych studiów literaturowych. Odsyłam Czytelników do zamieszczonej literatury na końcu pracy, by mogli pogłębić swoją wiedzę psychologiczną, niezbędną w pracy z dorosłymi.

W pracy starałem się, gdzie było to możliwe, podać podstawowe wskazania metodyczne, wynikające z indywidualnych różnic cech studentów. Są to tylko przykłady, które wymagają stałego wzbogacania o nowatorskie i twórcze podejście dydaktyczno-organizacyjne nauczyciela akademickiego.

W pracy opisałem siedem grup różnic indywidualnych: biologiczne, temperamentalne, intelektualne, uczuciowe, charakterologiczne, działaniowe i mądrości.

Nie pomniejszając wagi i znaczenia w życiu człowieka jego różnic biologicznych, szczególne znaczenie w pracy z dorosłymi mają te rodzaje różnic, które powstały jako wynik oddziaływania środowiska wychowawczego na kształtowanie i ukształtowanie się określonych cech, właściwości, tendencji, stylów i przejawów zachowania studentów jako „obraz” ich osobowości.

Wychodząc z założenia, że człowiek: 1) poznaje świat i samego siebie; 2) przeżywa - wartościuje - ocenia świat i samego siebie; 3) działa w świecie - zmienia świat i samego siebie, trzeba w działalności dydaktyczno-naukowej i organizacyjnej ze studentami kłaść szczególny akcent na ich jakościową stronę poznawania, przeżywania i działania. Oznacza to, że każdy nauczyciel akademicki spotyka się z jakościowymi różnicami w możliwościach poznawczych, uczuciowych i działaniowych swoich studentów. Trzeba je zawsze mieć na uwadze, jeśli pragnie się osiągać sukcesy w pracy dydaktyczno-naukowej z dorosłymi.

Na końcu pracy zamieściłem pomocniczy słownik terminologiczny i pięć załączników wymienionych w spisie treści pracy.

Żywiąc nadzieję, że treść pracy może okazać się pomocna dla nauczycieli akademickich i studentów, będę wdzięczny za sugestie, uwagi i konstruktywne myśli dotyczące ewentualnego rozwinięcia i poszerzenia treści pracy w jej nowym wydaniu.

Autor

Sosnowiec 2011 r.